

Rigorózní práce

Mgr. Gabriely B á l k o v é

na téma

Hmotněprávní úprava testamentární dědické posloupnosti

P o s u d e k (2.) o p o n e n t a

Předložená rigorózní práce má celkem 123 strany, včetně resumé, seznamu použité literatury a abstraktu. Práce je - kromě úvodu a závěru - rozdělena do tří kapitol, které jsou ovšem dále vícečetně členěny.

Systematika práce budí trochu podivení: už jen když vezmeme první kapitolu, jsou zde (na jednom místě) rozebírány otázky historie i současnosti (platného práva), ale také otázka nabývání dědictví - přičemž autorka tady text dělí do dvou částí - nabývání dědictví smrtí zůstavitele a nabývání dědictví rozhodnutím soudu. Obdobné pochybnosti mám i při bližším pohledu na obsah dalších dvou kapitol, zejména pak třetí (srov. dále).

Další pochybnosti ve mně vyvolává seznam použité literatury. Monografie jsou sice uvedeny téměř všechny (roz. u nás publikované), nicméně autorka začasťe používá vydání dávno překonaná. Je tu pouze šest odborných statí, z toho tři postrádají autora - jde tedy o články redakční, ale to autorka neuvádí. Šest je číslo poměrně malé! Mezi internetovými zdroji samozřejmě nezanikne návrh občanského zákoníku s DZ - ale jde o znění v dubnu 2011 zastaralé (k tomu sluší hned na tomto místě dodat, že autorka nemá zvláštní kapitolu věnovanou návrhu nové právní úpravy, ale zmiňuje ji na případných místech průběžně, a to velmi poctivě - ovšem podle stavu z r. 2010; sama ostatně v úvodu uvádí, že sice není jejím záměrem návrh o.z. zapracovat podrobněji, že nicméně se bude snažit o porovnání platného a navrhovaného práva). Naproti tomu je uvedena velmi rozsáhlá judikatura.

Poznámkový aparát je veden lege artis - zásadně, nicméně

autorka chybuje u citací rozhodnutí a nálezů, pokud totiž nejde o „erka“ a nálezy publikované ve Sb.z., nutno uvést, co je zdrojem (ASPI, časopis, neoficiální sbírka apod.).

Před úvodem je položen obsah. V úvodu hovoří autorka o významu testamentu jako dědického titulu a o obsahu práce. Nelze kladně hodnotit přiznání autorky, že cílem práce bude především popsat a systematicky zařadit komplexní problematiku testamentárního dědění. Takový cíl by si rigorózní práce klást neměla.

Obsah první kapitoly nadepsané „Obecná problematika dědění a vývoj závěti“ byl již výše uveden. Autorka zmiňuje zásady dědického práva, jeho historický vývoj, počínaje právem římským, přes středověk, ABGB, obč. zák. z r. 1950, a tzv. platnou právní úpravou konče (novelu z r. 1982 autorka nezmiňuje). Následně se věnuje návrhu NOZ.

Jak již míněno, v téže kapitole probírá autorka dále bez jakéhokoli přechodu, resp. vyznačení návaznosti, nabývání dědictví, a srovnává dva zásadní přístupy zákonodárce – totiž dva rozdílné právní důvody nabytí – smrt a rozhodnutí státního (či jiného) orgánu.

Druhou kapitolu autorka nadepíše „Předpoklady dědění ze závěti“, a skutečně podrobně na více než 50 stranách jednotlivé předpoklady dědění rozebírá. (Na str. 27: slušelo by se uvést, že u nás bylo jednou z novel o.s.ř. zavedeno zvláštní řízení, v němž se stanoví den smrti. Na str. 29 by slušelo dodat, že některá práva a povinnosti zase přecházejí na určité subjekty zvláštním způsobem – což autorka uvádí až posléze, na str. 33. V bodu 2.2.1.1. by bylo vhodné vyjádřit se k tomu, že členský podíl v bytovém družstvu může dědit pouze jednotlivec, popř. manželé. V bodu 2.2.2. by bylo vhodné zmínit i postavení, resp. odpovědnost případného ručitele. Na str. 42 mluví autorka o zavádějícím ustanovení o.z. – měla by přímo říct, že jde o lapsus. Je škoda, že autorka nenapsala více o problematice podpisu – např. proč se nezabývala šíře otázkou, proč by závěť nemohla být adresována Janu Novákovi, nar. atd. a podepsána „Tvá teta“, když dotyčný dědic má pouze jedinou tetu. (A to zejména ve srovnání s určením dědice – str. 60.)

Nejpochybnější částí práce – z hlediska názvu i obsahu – je kapitola třetí: „Konkrétní ustanovení závěti a nakládání se závětí“. Z takového označení není ten, kdo nepracuje jako soudní komisař v dědickém řízení, nebo aspoň ten, kdo s ním spolupracuje, schopen dovodit, co jím autorka míní. Také otevřeme-li tuto kapitolu a podíváme-li se na její obsah, zjistíme, že sem autorka zařadila „všechno“, co se týká dědictví a řízení o dědictví (s adjektivem závětní), o čem dosud nepsala. Také systematika této kapitoly výrazně kulhá – hmotněprávní problematiku střídá procesněprávní, obsah střídá formu. Jinak řečeno, tato kapitola by zasloužila opravit svou

systematiku.

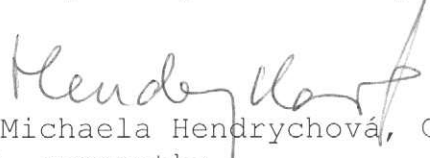
Nicméně, a obecně řečeno: Předložená práce není popisná, autorka se zamýšlí nad problémy nejen právní úpravy, ale i nad jejími dalšími možnostmi. Vyslovuje k otázkám svá stanoviska. Rozebírá platnou i budoucí právní úpravu, ale nestaví se k nim nestranně. S judikaturou autorka pracuje v náležitě míře.

Práce nevykazuje žádné vady z hlediska souladu s právem, těch několik málo chyb gramatických lze dobře přehlédnout.

Autorka prokázala velmi dobrou znalost relevantní právní úpravy, resp. právních úprav testamentární dědické posloupnosti. Je patrné, že věnovala své práci velkou péči. Práce je psaná čtivým stylem.

Přes výtky výše učiněné konstatuji, že autorka zvládla svůj úkol velmi úspěšně, že splnila cíle, které před sebe položila. Mám za to, že předložená práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu a práci proto d o p o r u č u j i j i k přijetí.

V Praze, 2012-01-07

doc. JUDr. Michaela Hendrychová, CSc.
2. oponentka